

ט. כִּל זֶה בַּסְעוּדָה הַמִּפְסָקָה שְׁאִין דַּעְתּוֹ לֵאכֹל עוֹד אַחֲרֶיהָ סְעוּדַת קָבַע וּכְשֶׁהוּא אַחֵר חֲצוֹת, אָכַל אִם הָיָה קֹדֶם חֲצוֹת, או אַחֵר חֲצוֹת ^(כ) וְדַעְתּוֹ לֵאכֹל אַחֲרֶיהָ סְעוּדַת קָבַע, אֵין צָרִיךְ לִזְהַר בְּדַבְרֵיהֶם הַלְלוֹ: הֵגֵה וּמִנְהֵג בְּכָל גְּלִילוֹת אֲשֶׁכֶּנּוּ לֵאכֹל סְעוּדָה קְבוּעָה קֹדֶם מִנְחָה, ^(כא) וְאַחֵר כֶּךָ מִתְפַּלְלִין מִנְחָה וְאוֹכְלִים סְעוּדָה מִפְסָקָה (מִהַרְ"ל). וְנוֹהֲגִין ^(כב) לְהִרְבּוֹת קֶצֶת בַּסְעוּדָה רִאשׁוֹנָה כְּדִי שֶׁלֹא יִזְיק לָהֶם הַתַּעֲנִית הוֹאִיל וּפּוֹסְקִים מִבְּעוֹד יוֹם כְּמוֹ בַּיּוֹם כְּפוּר, וְיֵשׁ קֶצֶת רָאִיָּה לָזֶה מִמְדַּרְשׁ אִיכָּה רַבְתִּי. מִיְהוּ מִי שִׁיכֵל לִסְגֹף עֲצָמוֹ וְיִוָּדַע בְּעֲצָמוֹ שְׁאִין הַתַּעֲנִית מִזִּיק לוֹ וּמִחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ, נִקְרָא קְדוֹשׁ, בֶּן נִרְאָה לִי: **י.** לֵאמֹר חַל תִּשְׁעָה בָּאָב בְּאַחֵד בְּשֻׁפָּת, או שְׁחַל בְּשֻׁפָּת וּנְדַחָה לְאַחֵר הַשַּׁבָּת, ^(כג) אוֹכֵל ^(כד) בִּפְשׁוֹ וְשׁוֹתָה יֵין בַּסְעוּדָה הַמִּפְסָקָה וּמַעֲלָה עַל שְׁלַחְנוֹ אֶפְלוּ בַּסְעוּדָה שְׁלֵמָה בַּעַת מַלְכוּתוֹ. (מִיְהוּ, צָרִיךְ ^(כה) לְהַפְסִיק ^(כז) מִבְּעוֹד יוֹם), (סמ"ק): **יא.** מִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית שְׁנֵי וְחֲמִישֵׁי כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְאַרְעָה עָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב לְהִיּוֹת בִּשְׁנֵי, יִשְׁאֵל עַל נִדְרוֹ, או ^(כח) יִלְוֶה תַּעֲנִיתוֹ * וּפּוֹרְעַ: הֵגֵה וְהִגְאוּנִים

כ מִמִּנְחָה דְּרִיב וְהוּדָה שֶׁם ל' וְנוֹרִיָּהוּ לְקָלָא. ל' בְּרִיָּתָא שֶׁם כֵּט וְכֵן כֵּתב הַטּוֹר בְּשֵׁם אֲבִיר הַרְא"ש. מ' תְּרוּמַת הַדִּשָּׁן סִימֹן עֵרָה בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַרְא"ש.

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

הַמִּגֵּן אֲבָרָהֶם בְּסִימֹן תִּקְנֵט שֶׁתָּהָה לוֹ סִרְכֵּל גִּרְעָה שֶׁלֹא לְהַפְסִיד בְּגִדָּיו, מִבָּאָר דְּלֹא חָשׁ לָהֶם. מִכָּל מְקוֹם נִרְאָה כִּינּוּן שֶׁמֶתָר לִישֵׁב עַל הַשֶּׁקַּיִשׁ יֵשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן לַחֹשׁ לְדַבְּרֵי קִבְלָה שֶׁתָּהָה מִתְרַשֵּׁי: **ו.** בִּפְשׁוֹ. עֵין בָּאָר הֵיטֵב וְעֵין מִה שֶׁתָּהָה אֲדִינִי אֲבִי וְקִנִּי בִּכְבוֹד שׁוֹר הַבְּחִינִי בִּיד אֶפְרַיִם שְׁחֹלֵק עַל הַמִּגֵּן אֲבָרָהֶם בָּהֶם, וְהִבְיָאוּ בְּכַרְפִּי יוֹסֵף וְכֵתֵב דְּבִין בְּחֵל עָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב או תִּשְׁעָה בְּשֻׁפָּת יַעֲשֶׂה כְּמִנְהֵגוֹ:

בְּאוֹתוֹ שֶׁבֶת יַעֲשֶׂה הַסְעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה, מִגֵּן אֲבָרָהֶם: **(יז)** לְהַפְסִיק. כֵּתֵב הַבָּאָר הֵיטֵב אֲשֶׁר לִפְנֵי, וְצָרִיךְ עֵינֵן בְּרִשׁ"י תַּעֲנִית דָּף כֵּט דְּכֵתֵב דָּאִין צָרִיךְ לְהַפְסִיק, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עֵין שֶׁם. וְלֹא דָק, דְּמָה שֶׁכֵּתֵב בְּרִשׁ"י שֶׁם אֵינוֹ מִפְסִיק סְעוּדָתוֹ וְכוּ', רוֹצֵה לִזְמַר, דָּאִינוּ אוֹכֵל סְעוּדָה מִפְסָקָה אֱלָא מִתָּר

בָּאָר הַיָּמִיב

(י) לְהִרְבּוֹת. בְּרִשׁ"ל וְכוּ' כֵּתֵבוּ דְּגִדּוֹל עֲנוֹם מִנְשׂוּא, בִּפְרָט לִיּוֹדְעֵי תוֹרָה, וּמֵאֵן דְּחָשׁ לְמִנְהַג הַשְׁלָתָן עֲרוּךְ יִרְבֵּה בַּסְעוּדָה קֹדֶם חֲצוֹת, וְהִרְבֵּה קְדוּשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל אֵין אוֹכְלִים שׁוֹם תְּבִשְׁלִיל בְּעָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב כָּל הַיּוֹם, מִצְּאִתִּי. וְעֵין שִׁ"ו וּמִגֵּן אֲבָרָהֶם: **(יב)** בִּפְשׁוֹ. וְאִסּוּר לְמַנוּעַ, אֵף עַל גֵּב דָּאִין חִיּוֹב לֵאכֹל בִּפְשׁוֹ בְּשֻׁפָּת מִכָּל מְקוֹם כִּינּוּן שֶׁנִּמְנָע מִשּׁוֹם אֲכָל, עֲבֵרָה הִיא, מִכָּל מְקוֹם יֵשֵׁב בְּדִאֲגָת נֶפֶשׁ, וְלִכֵּן לֹא יֵשֵׁב בַּסְעוּדָה חֲבֵרִים, וְאִם חָל מִלֵּלָה בְּאוֹתוֹ שֶׁבֶת יַעֲשֶׂה הַסְעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה, מִגֵּן אֲבָרָהֶם: **(יז)** לְהַפְסִיק. כֵּתֵב הַבָּאָר הֵיטֵב אֲשֶׁר לִפְנֵי, וְצָרִיךְ עֵינֵן בְּרִשׁ"י תַּעֲנִית דָּף כֵּט דְּכֵתֵב דָּאִין צָרִיךְ לְהַפְסִיק, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עֵין שֶׁם. וְלֹא דָק, דְּמָה שֶׁכֵּתֵב בְּרִשׁ"י שֶׁם אֵינוֹ מִפְסִיק סְעוּדָתוֹ וְכוּ', רוֹצֵה לִזְמַר, דָּאִינוּ אוֹכֵל סְעוּדָה מִפְסָקָה אֱלָא מִתָּר

מִשְׁנֵה בְּרוּרָה

ט (כ) וְדַעְתּוֹ לֵאכֹל אַחֲרֶיהָ סְעוּדַת קָבַע. אָכַל אִם אוֹכֵל אַחֵר כֶּךָ רַק אֲכִילַת עֲרָאִי, לֹא נִחְשָׁב לְסְעוּדָה כְּלָל, וְאִם כֵּן הַסְעוּדָה הַקְּדָמָה הִיא עֶקֶר הַסְעוּדָה וְאִסּוּר לֵאכֹל בָּהּ שְׁנֵי תְבִשְׁלִין: **(כא)** וְאַחֵר כֶּךָ מִתְפַּלְלִין מִנְחָה וְכוּ'. בְּדַרְכֵי מִשְׁה בְּשֵׁם מִהַרְ"ל אֵיתָא שְׁהוּלְכִין לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּמִתְפַּלְלִין מִנְחָה, ^(יח) וּמִסְתַּמָּא בִּרְךָ גַּם כֵּן בִּרְכַּת הַמִּזוֹן מִתְחַלֶּה: **(כב)** לְהִרְבּוֹת קֶצֶת וְכוּ'. וְרַבִּים ^(יט) מֵאֲחֻרָיוֹנִים אֵין דַּעְתָּם נוֹחֶה בְּזֶה לְהִרְבּוֹת מִתְחַלֶּה בְּכַמָּה מִיָּנִי תְבִשְׁלִין וְלִהְתַּעֲנֵג בָּהֶם וְהוּוֹ עֶקֶר סְעוּדָתוֹ, וְאַחֵר מִנְחָה, שְׁאִינוּ רָעִב וְאִינוּ צָמָא כְּלָל, אוֹכֵל לִזְכֹּר סְעוּדָה מִפְסָקָה, וְהוּא רַק כֵּעֵין סְעוּדַת עֲרָאִי, ^(יט) וְעַל כֵּן יֵשׁ מְהֵם שְׁאוּמֵר שֶׁלֹא יֵאכֹל קֹדֶם מִנְחָה רַק תְּבִשְׁלִיל אַחֵר, וְאַחֵר מִנְחָה יֵאכֹל עֲדָשִׁים אוּ בִיצִים, וְכַנְ"ל, וְאֵף שֶׁגַּם זֶה בְּכָלל תְּבִשְׁלִיל הוּא, לֹא מִצְוָה אֶהְדְּרִי. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה כֵּתֵב לְהַצְדִּיק קֶצֶת אֶת הַמִּנְהֵג, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ. אוֹמֵר אֲנִי, דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא מְכֻוֵּן לְשֵׁם שְׁמִים בְּכֻנֹּת הַנִּזְ"ל וְהַיְנוּ שֶׁלֹא יִזְיק לוֹ הַתַּעֲנִית, הִרְשׁוּת בִּידוֹ, אָכַל עַל כָּל פְּנִים יִרְאֶה כָּל אֲדָם שֶׁלֹא יִשְׁבִיעַ עֲצָמוֹ יוֹתֵר מֵדָאִי, וְהַחֲכָם עֵינָיו בְּרִאשׁוֹ, כְּדִי שִׁיכֹל לֵאכֹל אַחֵר הַמִּנְחָה סְעוּדָה הַמִּפְסָקָה, שֶׁלֹא יִהְיֶה כְּאֲכִילָה גָּסָה וְעֲרָאִי, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבַסְעוּדָה הַמִּפְסָקָה יוֹכֵל לֵאכֹל פֶּת עִם תְּבִשְׁלִיל, וְלֹא מִצְוָה אֶהְדְּרִי. כִּינּוּן שֶׁבֶרְךָ בִּרְכַּת הַמִּזוֹן וְגַם הַתְּפִלָּה מִנְחָה בְּאֻמָּצָה: **י (כג)** אוֹכֵל בִּפְשׁוֹ. וְאִסּוּר ^(יט) לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ, אֵף עַל גֵּב דָּאִין חִיּוֹב לֵאכֹל בִּפְשׁוֹ בְּשֻׁפָּת, מִכָּל מְקוֹם כִּינּוּן שֶׁנִּמְנָע מִשּׁוֹם אֲכָל עֲבֵרָה הִיא. וְהֵגֵה אֵף דְּכֵתֵב הַמַּחֲבֵר בַּסְעוּדָה שְׁלֵמָה, מִכָּל מְקוֹם יֵשֵׁב ^(י) בְּדִאֲבֻדָּן נֶפֶשׁ שֶׁלֹא יִנְהַג בְּשֻׁמְהָ, וְלִכֵּן לֹא יֵשֵׁב בַּסְעוּדָה חֲבֵרִים [מִגֵּן אֲבָרָהֶם]. בְּסִפְרָ בְּכוֹר שׁוֹר חוֹלֵק עַל זֶה, וְדַעְתּוֹ דְּמִי שְׁרָגִיל בְּכָל שֶׁבֶת לְסְעוּדָה סְעוּדָה זוֹ עִם חֲבֵרָיו וּמִידְעֵיו וּמוֹנֵעַ בְּשֻׁבָּת זוֹ, הֵיךְ לֵה כְּאֲכִילוֹת פְּרָקְסִיא. וְלִכְלִי עֲלֵמָא מִתָּר לֵאכֹל עִם בְּנֵי בֵיתוֹ וְיִכּוֹל לְכַרֵּךְ בְּזֻמּוֹן כִּינּוּן שֶׁהוּא שֶׁבֶת נִאֲלִיָּה רַבָּה. וְאִם חָל מִלֵּלָה ^(יט) בְּאוֹתוֹ שֶׁבֶת יַעֲשֶׂה הַסְעוּדָה קֹדֶם מִנְחָה: **(כד)** מִבְּעוֹד יוֹם. הֵינּוּ ^(יט) קֹדֶם שִׁקְיָהוּ. וְכִינּוּן לְהוֹדִיעַ זֶה לְהַמּוֹן, שֶׁלֹא יִטְעוּ שֶׁהוּא כְּשֹׂאָר שֶׁבֶת: **יא (כד)** וְאַרְעָה עָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב וְכוּ'. וְקִשָּׁה עָלָיו לִישֵׁב בַּתַּעֲנִית שְׁנֵי יָמִים וְלִלְלָה אַחַת: **(כו)** יִלְוֶה תַּעֲנִיתוֹ. כֵּתֵב הַמִּגֵּן אֲבָרָהֶם, וְאֵף עַל גֵּב דְּבִסְמִיָּן תִּקְסֵחַ סִיעֵף ב כֵּתֵב דְּאִסּוּר לָלוֹת ^(יט) בְּכֵהָא גִּוְנָא, הִכָּא ^(יט) דָּאִי אֶפְשָׁר בְּעֵינֵן אַחֵר, שָׂרִי. ^(יט) וּמֵהָאִי טַעְמָא כֵּתֵבוּ הַגְּאוּנִים ^(יט) דָּאִין

שַׁעֲרֵי הַצִּיּוֹן

ט (טז) דָּאִי לֹא הָכִי אִסּוּר לִילֵךְ מִמְקוֹמוֹ קֹדֶם בִּרְכַּת הַמִּזוֹן. וְהָא דְּהַצְרִיךְ לִילֵךְ וְלִהְתַּפַּלֵּל מִנְחָה, דָּאִי לֹא הָכִי הוּי בְּכָלל גּוֹרֵם בִּרְכָּה שְׁאִינָה צְרִיכָה, כִּדְאִיתָא בְּשֻׁפָּת דָּף קִיחַ בְּחוֹסְפוֹת, וְכֵן מוֹכֵחַ בְּסִימֹן רַצָּא בְּבֵית יוֹסֵף דְּבִנּוּר הַמִּתְחַלֵּל וְכֵן הָיָה וְכוּ', עֵין שֶׁם, וְכֵן כֵּתֵב הַפִּיר חֲדָשׁ בְּלִקּוּטָיו בְּהִדְרָא. וְלִפְלֹא הוּא עַל הַפְּרִי מְגִדִּים בְּאִשְׁל אֲבָרָהֶם סִיעֵף קִטָּן יֵב שֶׁכֵּתֵב, דָּאִם אֲכָל תְּבִשְׁלִיל אַחֵר קֹדֶם בִּרְכַּת הַמִּזוֹן וְתְבִשְׁלִיל אַחֵר בִּרְכַּת הַמִּזוֹן שָׂרִי, וְהֵלֵא גּוֹרֵם בְּזֶה בִּרְכָּה שְׁאִינָה צְרִיכָה, וְכֻנֶּת הַמִּגֵּן אֲבָרָהֶם בַּסִּיעֵף קִטָּן יֵב הוּא דְּקָא עַל זִי תְּפִלַּת הַמִּנְחָה וּבִאֲפֵן שֶׁתָּהָה מִתְרַשֵּׁי שֶׁהוּלֵךְ לְהַתְּפַלֵּל מִנְחָה דְּעַל זִי נֵה לֹא מְקָרִי גּוֹרֵם הוּא לְכַרְכָּה שְׁאִינָה צְרִיכָה, וְאֶפְשָׁר דְּסָגִי כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּבִיחוֹ עִם בִּרְכַּת הַמִּזוֹן, אָכַל בִּרְכַּת הַמִּזוֹן לְחֹד בּוֹדִיא לֹא סָגִי, וְכִדְמוּכָה בְּסִימֹן רַצָּא סִיעֵף קִטָּן וּבְמִגֵּן אֲבָרָהֶם וּבְכִי"ח שֶׁם בְּשֵׁם הַמְּרִדְכִי, עֵין שֶׁם: **(יז)** עֵין מִגֵּן אֲבָרָהֶם סִיעֵף קִטָּן * וְהַדְרָשָׁה: **(יח)** מִגֵּן אֲבָרָהֶם. וְהַיְנוּ אֲדָם כֵּתֵב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, מִנְהֵג הַיִּשְׂרָאֵל לֵאכֹל קֹדֶם חֲצוֹת או אַחֵר חֲצוֹת סְעוּדָה קְבוּעָה, וּסְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה אוֹכְלִין עַל הָאֶרֶץ תְּבִשְׁלִיל אַחֵר, וְאַחֵר מִי שֶׁמִּתְרַנֵּן שִׁיזִיק לוֹ הַתַּעֲנִית מִתָּר לֵאכֹל פֶּת עִם מְהָרָה כְּדִי לִשְׁבֹּעַ, וְכִלְכֵּד שֶׁלֹא יֵאכֹל שְׁנֵי תְבִשְׁלִין: * **(יט)** טוֹר: **(כ)** רִזְקָה: **(כא)** מִגֵּן אֲבָרָהֶם: **(כב)** כְּדִלְקָמֵן סִימֹן תִּקְנֵט סִיעֵף ב, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁחַל בְּשֻׁבָּת, וְכִמּוֹ שֶׁצֵּין הַגְּרָ"א הַמְּקוֹר: **יא (כג)** מִשּׁוֹם דְּקָנָמָא לֵן דְּדוֹקָא קָבַל עָלָיו תַּעֲנִית סִימֹן רִשְׁאִי לָלוֹת וְלִפְרִיעַ, אָכַל אִם אֲמַר יוֹם זֶה אִסּוּר לָלוֹת, וְשִׁנִּי וְחֲמִישִׁי כָּל הַשָּׁנָה מְקָרִי יוֹם זֶה, דְּכִינּוּ דְּאִמַר שְׁנֵי וְחֲמִישִׁי אִי אֶפְשָׁר לְפָרַע יוֹם אַחֵר שְׁלִישִׁי וְרִבְעִי, וְהַרְגֵּזוּ דְּוָקָא עַל יָמִים אֵלּוּ שֶׁשֶׁם יָמִי רַחֲמִים יוֹמֵר, וְכִינּוּן דְּקָבַל עָלָיו שְׁנֵי וְחֲמִישִׁי שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה בְּאִיָּה יוֹם שְׁנֵי וְחֲמִישִׁי יִשְׁלִים, וְשִׁנִּי וְחֲמִישִׁי שֶׁל שְׁנָה אַחֲרָתָה גַּם כֵּן אֵין יוֹכֵל לְהַשְׁלִים בָּהֶם, דְּכִינּוּ דְּאִמַר הַשָּׁנָה קָבַע שְׁנָה זוֹ דְּוָקָא, וְנִחְיָתָה שֶׁשֶׁל, וְהוּא מִגֵּן אֲבָרָהֶם סִימֹן תִּקְנֵט: **(כד)** רוֹצֵה לִזְמַר, דְּהַרְא"שׁ שֶׁהוּא מְרָה דְּהָאִי דִּינָא סִפְרָ עֲצָמוֹ עַל מַה שֶׁכֵּתֵב בְּפִרְקָא קָמָא דְּתַעֲנִית דְּמִנְמָרָא דִּילָן מִשְׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵה כְּהִירוּשְׁלֵמִי, אֱלָא דְּאֶפְלוּ בְּנוֹדֵר יוֹם זֶה לְהַתְּעִיזָת יִכּוֹל גַּם כֵּן לָלוֹת וּלְפָרַע יוֹם אַחֵר, עֵין שֶׁם: **(כה)** וְכֵן אֵיתָא בְּמִדְרָכֵי סוֹף מוֹעֵד קִטָּן בְּהַנְהוּת דְּשִׁיכָה לְתַשְׁעָה בָּאָב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְאֵף עַל גֵּב דְּקָנָמָא לֵן כָּל תַּעֲנִית שֶׁלֹא שִׁקְיָה עָלָיו חֲמָה לֹא שְׁמָה תַּעֲנִית, הֵי מִלִּי בְּשֹׂאָר תַּעֲנִית, אָכַל בְּעָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב וְעָרֵב יוֹם הַכְּפוּרִים דָּאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁלִים, מִתְּעַנִּים לְשׁוֹעֵת וְאַחֵר כֶּךָ סוֹעֵר, וְכֵן תִּקְנֵי אֲבוֹתֵינוּ הַגְּאוּנִים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמוֹכֵחַ דְּדַעְתָּם דָּאִין צָרִיךְ לְפָרַע תַּעֲנִית אַחֵר, וְדִלָּא כְּסִ"ו, וְהִי שְׁלֹם. וְהָא דְּסִימֹן הַטָּ"ו בְּסוֹף דְּבִרְיוֹ וְהוֹכִיחַ מִמְדַּרְכֵי פִּרְקָא קָמָא דְּתַעֲנִית דְּחִיב לְפָרַע יוֹם אַחֵר, שֶׁם לֹא אֵינִי כָּל עָרֵב תִּשְׁעָה בָּאָב: **(טז)** עוֹד כֵּתֵב הַמִּגֵּן אֲבָרָהֶם, דְּמֵאֵן דְּאֶפְשָׁר לֵה יַתְעַנָּה שְׁנֵי יָמִים וְלִלְלָה אַחַת, וְלֹא הַתְּמַתִּי וְהַפְּרִי מְגִדִּים כֵּתֵב דְּכֵהִים שֶׁהוֹדוּת לְחֹשִׁים אֵין לְהַכְנִים עֲצָמוֹ בְּסִפְנָה: